Студент Прикарпаття

Лютий 2015 року
№ 1 (1058)

Виходить із 4 лютого 1971 року

Енергетична безпека

Ректор Євстахій КРИЖАНІВСЬКИЙ: «НАД ВИКЛИКАМИ, ЯКІ ПОСТАЮТЬ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ, ПРАЦЮЄМО СПІЛЬНО З ПОЛЬСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ»

Ректор Краківської гірничо-металургійної Академії ***Тадеуш Сломка*** *вручає* ***Євстахію Крижанівському*** *регалії почесного консула КГМА*

Ректор ІФНТУНГ професор Євстахій Крижанівський став почесним консулом науково-технічного університету «Краківська гірничо-металургійна академія ім. С. Сташиця» (КГМА). Наразі він єдиний в Україні із цим званням. Оскільки на присвоєння таких титулів у Польщі дає згоду уряд, то з боку офіційної Варшави ці титули – високе визнання значення для розвитку добросусідських відносин між нашими країнами партнерства між двома ВНЗ і ролі в тому керівника ІФНТУНГ.

НАГАДАЄМО, що Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу співпрацює з КГМА впродовж тривалого періоду. А останніми роками найкращі його п'ятикурсники навчаються і в Кракові та отримують два дипломи – крім українського, ще й польський, чинний у країнах Євросоюзу. Такий вишкіл пройшли вже сотні випускників. У науковому ж співробітництві партнери розгортають і спільні проекти, покликані перетворити Україну на справді самостійну державу, щонайменше залежну від закордонних енергоносіїв. Але детальніше про це, а також про повноваження, які надає статус почесного консула КГМА, розповідає ректор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу професор Євстахій Крижанівський:

– Мушу спершу поділитися враженнями від урочистої обстановки, в якій побував у зв'язку з нагородженням такою відзнакою. Це відбувалося на засіданні університетського сенату — Вченої ради, по-нашому. Там такі дійства дуже ритуальні. Зокрема, члени сенату одягають професорські мантії, а директори інститутів та декани факультетів – галузеву уніформу. Двічі – на початку засідання й на його завершення – спеціальний хор академії виконує гимн навчального закладу. Того разу керівний склад КГМА збирався принагідно до дня університету, який у Краківській академії відзначають на празник Святої Барбари, визнаної у всьому католицькому світі покровительки гірників. У дійстві взяв участь і генеральний консул України в Кракові Віталій Максименко, до речі, родом з Прикарпаття. Були і делегації з Японії, США, Німеччини, Росії, інших країн.

Проте із закордонних гостей лише представникові України вручали таку відзнаку. При тому краківські колеги продемонстрували велику повагу, може, й не так до мене, як до України. Я сповна відчув позитивне ставлення до українців з боку поляків з огляду на ті обставини, в яких ми опинилися.

– **Пане Крижанівський, які повноваження надає статус почесного консула. Це щось на зразок звання почесного професора університету?**

– Не зовсім. Професор співпрацює з ВНЗ безпосередньо в його стінах. Це я добре знаю, бо є почесним професором Північного університету м. Бая Маре в Румунії. Входив до складу його спеціалізованої ради із захисту дисертацій. Свого часу ми з румунськими колегами працювали багато – обмінювалися студентами, мали спільні практики. І, думаю, це партнерство найближчим часом знову набере належних обертів. Адже спільно з Інститутом електрозварювання імені Б. Патона готуємо пропозиції й матеріали на співпрацю з Румунією в організації добування нафти й газу біля острова Зміїного в Чорному морі. Пригадуєте, то була спірна територія. А тепер вона стане зоною спільних інтересів.

Польща ж наділила мене зовнішніми повноваженнями – довірила представляти Краківську академію в Україні й цим підтвердила високий рівень співпраці між КГМА й ІФНТУНГ, яка триває ось уже понад 20 років. Я започаткував її ще 1993-го. То був мій перший закордонний візит як ректора університету. Чому саме туди поїхав? Бо то наші найближчі сусіди. До того ж у структурі КГМА діє Інститут нафти, газу і буріння, спеціальності якого найбільш споріднені з нашими. Краківська академія, в якій навчається понад 40 тисяч студентів, має найвищий рейтинг серед технічних ВНЗ Польщі. А також діє у статусі дослідницького університету. Це один із чільних рангів у профільній вищій школі, до якого і ми прагнемо.

Отже, співпраця з КГМА – велика честь для нас. До того ж наші студенти отримують дипломи європейського зразка безплатно. Це дуже велика підмога для них. Якби хтось із молодих громадян України захотів самотужки здобути такий диплом, провчившись у КГМА п'ять років, то це обійшлось би йому дуже дорого. Працюємо в тому напрямі й з іншими державами, та наразі лише від Польщі маємо найбільш дієву підтримку.

– **Ви представлятимете КГМА в уряді, галузевих міністерствах, у Національній академії наук України (НАНУ), член-кореспондентом якої ви є. Як це сприятиме спільному поступові вчених обох ВНЗ?**

– Я максимально використовуватиму свої повноваження на розширення й поглиблення нашої співпраці з поляками. Бо з належної її організації випливають і можливості виконання наукових досліджень на вирішення стратегічних завдань, які постають перед нашою державою. Яка ж найбільша проблема України? Енергетична. Ми недопустимо багато використовуємо чужого природного газу й надто дорого платимо за нього. І це при тому, що маємо можливість добувати його в Україні. І нині на державному рівні якраз наголошують на необхідності виробляти, вивчаючи досвід Польщі й інших країн, технології, потрібні для нарощення вітчизняного газодобування й підвищення завдяки цьому енергетичної безпеки держави.

Скажімо, президія НАНУ доручила мені сформувати з відомих академіків – керівників профільних установ та підприємств України – й очолити робочу групу з напрацювання таких моментів. І ми вже розробляємо нову концепцію розвитку газодобування в Україні. Її наріжним каменем стане використання реальних можливостей збільшити обсяги добування природного газу зі значно глибших підземних горизонтів. Приміром, як доводить відомий геолог академік Олександр Лукін, котрий входить до нашої групи, в Україні є величезні запаси природного газу.

Правда, вони залягають аж на семикілометровій глибині. Але добути їх звідти цілком можливо. І цю ідею конче треба втілити в життя. Тим-то шукаємо різні шляхи, як це можна зробити якомога швидше й добротніше, ще й не витрачаючи на це особливо великих грошей, які просто немає змоги залучити. Маємо парадокс: платимо за спожитий газ державі, яка воює проти нас, мільйон доларів. Та якби такі кошти вкласти в розробку глибинних родовищ, то це за два роки окупилось би. Причому 75 відсотків їх ще й би зосталося в Україні у формі податків, виплати заробітків нашим фахівцям і робітникам, а також у вигляді придбаного за решту 25 відсотків новітнього обладнання, необхідного для облаштування таких глибоких свердловин.

Додаткові кубометри блакитного палива можна отримати, ефективніше розробляючи і старі родовища. Маємо повернутися й до шельфу Чорного моря. До речі, одне з тамтешніх родовищ, раніше захоплених росіянами, нам уже повернули. Думаю, одержимо назад і решту... Завдання ІФНТУНГ – забезпечити для держави своєрідний прорив у цьому напрямі. Тоді, крім усього іншого, й зможемо відповідно до нового законодавства про вищу освіту претендувати на статус дослідницького університету.

– **Яким може бути внесок учених КГМА у роботу над проектами, потрібними нашій державі?**

– Без міжнародної співпраці, без вивчення досвіду наших сусідів узагалі буде важко чогось домогтися. Спільно з поляками ми вже здійснюємо кілька проектів. Та їх буде значно більше, оскільки вдалося переконати наше Міносвіти і науки видати дозвіл на право здійснення керівництва науковими роботами на рівні кандидатів і докторів наук двома керівниками — з боку як України, так і Польщі. Завдяки цьому і польські колеги більше зацікавлені в такій роботі, й наші науковці тепер мають доступ до визнаних у всьому світі закордонних наукових видань через спільні, у співавторстві з європейськими партнерами, публікації, розміщені, причому, безплатно.

З другого боку, маємо можливість проводити необхідні досліди й експерименти в лабораторіях КГМА. А ВНЗ Польщі від часу її вступу до ЄС змогли цілковито переоснастити свої лабораторні бази відповідно до останніх ноу-хау в світовій науці й техніці. Отож лабораторії Краківської академії забезпечені таким сучасним сертифікованим обладнанням, що й не знаю, чи ми коли-небудь матимемо щось аналогічне. Тому і в цьому суто технічному аспекті така співпраця дає нам можливість і здешевлювати свою участь у серйозних дослідженнях, і водночас отримувати результати, які відповідають європейському чи й міжнародному рівням.

Взяв інтерв'ю ***Василь Мороз****.*
(Газета «Галичина»)

Продовження теми – на стор. 2.

ІНСТИТУТ «НАРОДИВСЯ» З ФАКУЛЬТЕТУ,
який відзначив 70-ліття

Газонафтопромисловий факультет, який на початку 2014–2015 навчального року був реорганізований в Інститут нафтогазової інженерії, визначає профіль університету і здійснює підготовку фахівців для підприємств нафтогазового комплексу.

Нафтогазовий комплекс є найважливішою ланкою паливно-енергетичного комплексу України. Стабільна і надійна робота нафтогазового комплексу є основою енергетичної безпеки нашої країни. Сучасна нафтогазова інженерна освіта – основа інноваційного шляху розвитку промисловості.

ГАЗОНАФТОПРОМИСЛОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ є одним із найстаріших факультетів Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу: недавно відзначив 70-ту річницю.

Факультет організовано у грудні 1944 року, як самостійний структурний підрозділ Львівського політехнічного інституту. У 1963 році газонафтопромисловий факультет переведений до Івано-Франківська. На його базі був створений філіал Львівського політехнічного інституту, який реорганізований у Івано-Франківський інститут нафти і газу (нині Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу).

Кількість студентів на факультеті щорічно зростає, і на сьогоднішній день тут навчається понад 1000 студентів. За час його існування на факультеті підготовлено близько 13000 фахівців нафтогазової галузі.

Факультет працює за міжнародними програмами, адаптованими до українських освітніх програм. Навчання з урахуванням західних методів підготовки фахівців нафтогазового профілю сприятиме нафтогазовій галузі України інтегруватися у міжнародний нафтогазовий комплекс.

З червня 2010 року на факультеті функціонує студентське відділення міжнародної організації SPE (спілка інженерів-нафтовиків). Студенти – члени SPE беруть активну участь у міжнародних конференціях, конгресах та програмах.

Відповідно до угоди про спільне надання дипломів, студенти факультету мають можливість одночасно навчатись в ІФНТУНГ і Краківській гірничо-металургійній академії ім. С. Сташиця (Польща) та отримати дипломи магістрів європейського взірця.

Зокрема, другокурсник Андрій Витязь хоче продовжувати своє навчання у Польщі за програмою подвійних дипломів. Студент прагне навчатися, а потім і працевлаштуватися саме за кордоном, адже, на його переконання, там є більше перспектив для розвитку. «Нині нафтогазова галузь є дуже актуальною, – каже А. Витязь. – Я знаю багато своїх одноліток, котрі обрали цей фах, і це не лише хлопці, а й дівчата, бо вони розуміють, що саме таких фахівців потребує Україна і світ.

Випускники факультету працюють у всіх нафтогазовидобувних підприємствах, науково-дослідних і проектно-конструкторських організаціях нафтогазовидобувного профілю України, де займають посади керівників, головних і провідних спеціалістів, начальників управлінь та відділів. Багато випускників працюють у спільних підприємствах та іноземних фірмах на території України і за кордоном.

«З гордістю хочу сказати, що сьогодні важко знайти будь-яке підприємство в Україні та, очевидно, і в світі, в якому б не працювали наші випускники, – констатує директор Інституту нафтогазової інженерії ІФНТУНГ Олег Витязь. – Троє викладачів Інституту є лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки».

За словами Олега Юлійовича, спеціальності колишнього газонафтопромислового факультету, а нині – Інституту нафтогазової інженерії неабияк популярні в абітурієнтів. «Я завжди кажу молодим людям, що дуже перспективно бути спеціалістом нафтогазової галузі та впливати на енергетичну незалежність та безпеку України», – наголошує директор Інституту в розмові із працівниками ЗМІ.

Студент четвертого курсу Інституту нафтогазової інженерії Остап Ходак зізнається, що після закінчення університету хоче стати фаховим інженером. Про своє майбутнє працевлаштування хлопець не переймається, адже переконаний, що той, хто старанно вчиться, розвивається у своїй майбутній професії, той легко знайде омріяне місце роботи чи на підприємстві, чи в університеті. На його думку, нафтогазова промисловість України пережила тривалий період застою, проте тепер починає розвиватися.

Польські студенти під час практики в Україні.

Лідія КОРБА.

Невмируща пам'ять

У НАС КОБЗАРІВ НАЙБІЛЬШЕ

Рекордне число пам'ятників Тарасові Шевченку налічили на Івано-Франківщині. Хоч у цьому регіоні видатний український поет ніколи не бував.

"ЗАГАЛОМ пам'ятників Кобзареві тут нині 211, – розповідає Лана Вєтрова, керівник Національного реєстру рекордів України. – Найбільше їх у Снятинському районі – аж 35 монументів! Ми враховували різного розміру пам'ятники – від погрудь до кількаметрових скульптур.

На жаль, пам'ятник Кобзареві, який був першим поставленим монументом Шевченкові у світі, не зберігся. Це була біла колона з цитатою: "Схаменіться! Будьте люди, бо лихо вам буде. Розкуються незабаром заковані люди – настане суд..." Стояла вона на Косівщині".

Нині в області готуються урочисто відкрити уже 212-й пам'ятник Тарасові Шевченку. До слова, на другому місці за кількістю монументів Кобзареві — Львівщина, там таких близько двохсот.

А загалом, за даними Київського національного музею Тараса Шевченка, налічується 1384 пам'ятники у світі, з них 1256 – в Україні, та 128 – за кордоном, у 35 країнах.

Вчитись по своїх «Букварях»

У сні до мене
Тарас Шевченко прийшов,
Тихенько до столу підійшов
І мене запитав,
Чи я «Буквар» написав?
«Ні. Писати його я не планував»,
Так йому я відповідав.
І за це він мене картав,
А на прощання таке сказав:
«Я ж писав і знав,
Що не буде нагород,
Та негоже вчити народ
По чужих «Букварях»,
І шукати щастя в чужих краях».

***Іван МАКАРОВСЬКИЙ**,*
доцент кафедри історії і політології.

АФРИКАНЦІ СЛАВИЛИ НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА

В Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу навчаються багато студентів із Африки. Юнаки і дівчата із задоволенням опановують знаннями, бо в майбутньому хочуть стати спеціалістами нафтогазового профілю і прислужитися своїй державі , яка багата на корисні копалини.

НЕЛЕГКО студентам із цього континенту дається українська мова, але вони стараються. Непросто їм звикати і до нашого клімату. Родичі відправили своїх дітей навчатися в Україну, де холодні зими, бувають сніги – хурделиці, часто трапляються сирі відлиги. Тому африканці завжди одягаються в теплий одяг, носять таке ж взуття.

Африканський континент – це більше, як п'ятдесят держав. У школах Африки вивчають європейські мови: англійську, французьку, іспанську, португальську, німецьку. А ось студенти, котрі навчаються в ІФНТУНГ, будуть знайомі ще й із українською. Нею вони намагаються спілкуватися якомога частіше. І досягають успіхів.

Зокрема, недавно студенти-африканці продемонстрували знання української телеглядачам. Третя студія Івано-франківського обласного телебачення познайомила своїх прихильників із особливостями святкування величного Різдвяного свята студентами з Анголи, які разом із римо-католиками відвідують костел Христа Царя. У виконанні посланців далекої Анголи українською мовою полинула колядка «Нова радість стала». Португальською мовою прозвучала колядка «Тиха ніч, свята ніч», створена у 1818 році пастором Йозефом Мором із тірольського села Вагрейна. Мелодія ж належить органістові церкви гірського селища Обердорфа Францеві-Ксаверу Груберу. У виконанні студентів з Анголи твір зазвучав так мелодійно, неначе ніжна колискова, яку співає мати, заколисуючи дитя...

Українські традиції і культура припали африканським студентам до душі, і спогад про Україну на їхній рідній землі звучатиме також і мелодіями святочних колядок.

***Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА**, доцент кафедри філології та перекладу.*

Енергетична безпека

ГРА НА ДЕРЖАВНИЙ ІНТЕРЕС

НАУКОВЦІ ЗАКЛИКАЮТЬ ПОВЕРНУТИСЯ ДО ПРОЕКТУ ДОБУВАННЯ НА ПРИКАРПАТТІ СЛАНЦЕВОГО ГАЗУ

Науковці, представники влади та бізнесу разом із експертами з Великої Британії знову повернулися до обговорення теми добування сланцевого газу на Прикарпатті та провели в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу (ІФНТУНГ) круглий стіл «Вуглеводневий сектор Івано-Франківщини: проблеми і рішення». З цієї нагоди до Івано-Франківська прибули експерти з Великої Британії, зокрема професор Кевін Тейлор, який є знаним фахівцем з питань добування сланцевого газу.

Про роботу круглого столу розповіла Марта Войцехівська-Павлишин (газета «Галичина», № 12 за 2015 р.). З огляду на актуальність пропонуємо її нашим читачам.

РОЗПОЧИНАЮЧИ діалог з означеної теми, проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності університету Олег Карпаш зазначив, що Україна може стати енергетично незалежною державою за умови енергоощадності і нарощування добування нафти і газу вже за 2-3 роки. Але для цього, підкреслив, потрібні великі інвестиції, кадри, технології. А ще більше потрібні розуміння та добра воля всіх: і політиків, і фахівців, і чиновників, і органів місцевого самоврядування. В Івано-Франківській області є значні запаси нафти і газу, але вони розташовані на великих глибинах, тож добування їх дороге. О. Карпаш навів цифри: буріння лише 1 км нафтогазової свердловини коштує 1,5 млн. грн. І не факт, що ця свердловина дасть добрий результат. Але ще у 70-80-х роках в області добували 2 млн. т нафти. Тож є досвід і можливості, але потрібні інвестиції.

«Три роки тому на Прикарпатті з'явилася унікальна можливість мати потужного інвестора та розпочати добування сланцевого газу, що відкриває величезні перспективи для розвитку нашого краю», — зазначив О. Карпаш, додавши, що, на жаль, наразі ці перспективи та вже реальний проект, напрацьований вченими університету, «утоплені в недолугій політиці уряду, страхах та міфах, які посіяні серед громадськості». Американські компанії «Шелл» і «Шеврон», які хотіли інвестувати у добування сланцевих нафти і газу на Прикарпатті, з причини невиконання урядом взятих зобов'язань, тривалих дискусій та згодом воєнних подій на сході України згорнули свою діяльність. А шлейф посіяних серед громадськості страхів і сумнівів висить дотепер. Проте надія повернути перспективи є.

Професор університету Олександр Петровський, фахівець у галузі розробки нафти та газу, який був експертом на всіх стадіях переговорів з компаніями «Шелл» і «Шеврон», ось що розповів: «Наша команда багато зробила, щоби проект сланцевого газу на Прикарпатті відбувся. Ми дослідили не тільки науковий аспект цього питання, починаючи від геології, геофізики, а також питань екологічної безпеки, запасів води та всіх можливих застережень при проведенні робіт, тож сформулювали висновок, який озвучували на всіх нарадах, зустрічах, переговорах, семінарах, котрих провели чимало у всіх районах, яких стосується проект. Висновок залишається переконливим та свідчить про перспективність нашої території. Але громадськість більше вірить не науковцям, які готові брати на себе всю відповідальність за справу, а «фейковим страшилкам», які вигідні тим, хто дуже не хоче енергонезалежності України та реальної перспективи зійти з російської енергетичної «голки».

Науковець висловив свої міркування про те, що відкриті не так давно в Україні величезні запаси нафти і газу в шельфі Чорного моря, також на сході України, в тому ж Слов'янську, озвучені наміри розпочати добування сланцевого газу на Львівщині та Прикарпатті злякали Путіна та його «п'яту колону» настільки, що й енергетичні питання стали причиною російської військової агресії. Це ж кінець монополії «Газпрому», це ж зміна економіки з позицій імпортера на позиції експортера. Тому й почалася на Прикарпатті «гра інтересів та мотивацій» великих гравців, яким треба було все зупинити.

Спираючись на світовий досвід, обчислення, конкретизовані умовами нашого краю, професор О. Петровський закликав журналістів взяти участь у розвінчанні міфів, що наш край через сланцевий газ нібито перетвориться на Місячну поверхню. Переконував аудиторію, що навпаки, як колись Львівщина завдяки Бориславові, нині маємо шанс розбудуватися, нарощувати джерела доходів, розвивати робочі місця і свої прекрасні перспективи, «щоб не шукати долі по світах». Вважаючи себе та команду науковців університету патріотами свого краю і держави, професор риторично запитав скептиків: «Невже хтось би з нас був зацікавлений свідомо нищити край, де живе сам і де житимуть діти і внуки?».

У такому ж ключі — великих економічних перспектив від добування сланцевого газу — був і виступ гостя з Великої Британії професора Кевіна Тейлора з Університету Манчестера. З'ясувалося, в його державі також лише починають досліджувати та освоювати сланцеві родовища.

Мають наразі дві-три діючі свердловини. І там громадськість дискутує, має чимало фобій. Держава не бере участі у фінансуванні проектів, це роблять великі компанії. Позаяк бізнесменам вірять мало, то науковці взяли на себе місію просвітництва. Поскаржився гість, що й у Великій Британії це непросто. Окрім щорічних звітів про нові розробки, дослідження, семінари, вони ще не знайшли більш впливових форм для здобуття підтримки людей. І все ж там процес пішов значно далі.

Окремим питанням розмови науковців на круглому столі була потреба регуляторних змін до порядку розроблення покладів сланцевого газу. А для громад області, звісно ж, не знято болюче питання про справедливі фінансові розщеплення, їх участь у розподілі прибутків. І ще не менш важливе: щоб не було фірм, зареєстрованих у спальних районах Києва, які б теж претендували на частку в прибутках...

Науковці за результатами круглого столу обіцяли надіслати звернення до українського уряду з приводу проекту, який зупинився, щоб шукати шляхи дати йому другий шанс на життя.

«Повік науці не обняти всього, що ти создав єси...

Повернений із забуття

«Професор Іван Пулюй був не тільки найвидатнішим фізиком Австро-Угорщини.

Він належав до тих, хто у другій половині XIX століття – на початку XX формував світ».

***Вільгельм Форманн**, професор*

2 лютого минуло 170 років від дня народження видатного українського вченого Івана Пулюя (1845–1918). Упродовж десятиліть його ім'я в Україні було в забутті. А проте саме Іван Пулюй був співавтором епохального відкриття Х-променів, які в радянській літературі більше відомі як «рентгенівські». Окрім того, Іван Пулюй увійшов в історію як перший перекладач (спільно з Пантелеймоном Кулішем) Біблії українською мовою зі староєврейської.

ІВАН Пулюй, син Павла, народився у Гримайлові на Тернопільщині в релігійній греко-католицькій родині. З відзнакою закінчив Тернопільську класичну гімназію. В 1864 році вступив на теологічний факультет Віденського університету. Водночас відвідував лекції з математики, фізики та астрономії. По закінченні курсу богослов'я замість сану священика обрав навчання на філософському факультеті Віденського університету. Навчаючись там, поглиблено вивчав фізику та електротехніку.

У 1875 році у Страсбурзькому університеті вивчав електротехніку, з відзнакою захистив дисертацію і здобув ступінь доктора філософії (спеціалізація з фізики). Здобув також звання приват-доцента Віденського університету. Обіймав посади технічного директора електротехнічного бюро у Відні, професора експериментальної та технічної фізики в Німецькій високій технічній школі (Прага). 1902 року – перший декан першого в Європі електротехнічного факультету. Цісар Франц-Йосиф іменував Івана Пулюя радником двору, нагородив Лицарським хрестом.

Науковці відзначають, передусім, праці Івана Пулюя з молекулярної фізики. В галузі електротехніки вчений вдосконалив технологію виготовлення розжарювальних ниток для освітлювальних ламп, першим дослідив неонове світло. Чимало промислово розвинених країн Європи запатентувало запропоновану Пулюєм конструкцію телефонних станцій та абонентських апаратів, зокрема розподільчого трансформатора. З його участю в Австро-Угорщині запущено не одну електростанцію на постійному струмі, а також першу в Європі на змінному струмі.

Досі залишається спірним питання про відкриття рентгенівських променів. На думку науковців, внесок Рентгена у дослідження Х-променів явно завищений. «Лампа Пулюя» (1881 р.) стала прототипом рентгенівської трубки. Пулюєві рентгенограми як найкращі публікувала на початку 1896 року європейська преса. Він не тільки відкрив іонізаційну властивість Х-променів під час їх проходження через розріджені гази, дослідив місце їх виникнення та просторовий розподіл, а й перший дав справді наукове пояснення їхніх природи і механізму утворення.

Іван Пулюй мріяв бути похованим поряд зі своїми батьками, в українській землі. Це побажання він вписав у свій заповіт. Та наразі його прах спочиває у Празі.

Сучасні українці пам'ятають про цю видатну людину. Відзначено 150-річчя від дня його народження, встановлено пам'ятник на його батьківщині, випущено пам'ятні марку і конверт. Ім'ям вченого названо перший на Тернопіллі університет, вулицю в столиці України та в Івано-Франківську. На території Івано- Франківського національного технічного університету нафти і газу незабаром буде урочисто відкрито пам'ятник Івану Пулюю, зведений стараннями університету.

Література до теми:

«Завдяки самостійній Україні було б знищено зазіхання Росії на всесвітнє панування» : до 170-річчя з дня народж. Івана Пулюя // Урядовий кур'єр. – 2015. – 31 січня. – № 18. – С. 9.

Квятковський Г. Винахідник Х-променів : до 170-річчя від дня народж. Івана Пулюя / Г. Квятковський // Галичина. – 2015. – 31 січня. – № 15. – С. 6.

Кушерець В. Фізик української ідеї: [до 170-річчя від дня народж. науковця Івана Пулюя] / В. Кушерець // Україна молода. – 2015. – 3 лют. – № 15. – С. 10.

Косинська Ю. «Немає більшого гонору, як працювати для свого народу...» : [167 років від дня народження українського вченого І. Пулюя] / Ю. Косинська // Україна молода. – 2012. – 3-4 лют. – № 18. – С. 5.

Пілка С. Пам'ять про Івана Пулюя / С. Пілка // Репортер. – 2012. – 5 квітня. – № 14. – С. 2.

Ім'я, повернене із небуття: з нагоди 165-річчя від дня народж. Івана Пулюя / В. Козирський, В. Манжара, О. Рокіцький, В. Шендеровський // Вісник Національної академії наук України. – 2010. – № 11. – С. 43-47.

Остапенко О. Рентген чи Пулюй? / О. Остапенко // Україна молода. – 2008. – 2 лют. – № 22. – С. 11.

Пасович Т. «Повік науці не обняти всього, що ти создав єси...» : [про видатного вчен. Івана Пулюя] /Т. Пасович // Аудиторія. – 2008. – 6-12 лист. – № 32. – С. 8-9.

Козирський В. Сповнене праці життя : (до 160-річчя від дня народж. Івана Пулюя) / В. Козирський, О. Рокіцький, В. Шендеровський // Вісник Національної академії наук України. – 2005. – № 2. – С. 56-59.

Петрик М. Іван Пулюй– дорогою духа людського до правди / М. Петрик // Слово Просвіти. – 2005. – 10 листоп. – № 45. – С.15.

Шендеровський В. Апостол правди: [До 160-річчя від дня народж. укр. вченого І. Пулюя] / В. Шендеровський // Урядовий кур'єр. – 2005. – 2 квітня. – № 61. – С.12.

***Ольга РОЗУМНА**, завідувачка сектору інформації науково-технічної бібліотеки.*

ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ

Йде заняття в Центрі педагогічної майстерності.

Початок XXI століття знаменується значними реформами у галузі освіти. Потреба економічного розвитку України вимагає створення нових, інноваційних педагогічних технологій, які враховують зміни в суспільному і духовному житті молоді, необхідності формування гармонійної особистості та оптимізації процесу навчання.

Щоб спрямувати нові педагогічні технології на підвищення якості підготовки фахівців, потрібна творча активність викладачів, їх здатність розв'язувати різні педагогічні задачі, як один із способів досягнення мети та активізації навчання студентів. Без елементарних знань педагогіки та психології нелегко вирішувати ці питання викладачам з технічною базовою освітою.

Тому, на наш погляд, посильну допомогу викладачам в удосконаленні методології та стратегії формування змісту, відбору методів і організаційних форм навчання та виховання, створення та використання діагностичних методик контролю рівня знань студентів надає Центр педагогічної майстерності університету. Одне із головних завдань Центру – допомогти викладачам направити процес переосмислення себе і своєї діяльності в область творення нововведення. Ця мета досягається різними шляхами.

У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ЦЕНТРУ – ПРАГНЕННЯ ДО МОДЕЛЮВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

НАЙБІЛЬШОГО поширення у практиці роботи Центру набула ідея моделювання когось, хто вже досяг того, до чого прагне студент. Підбір осіб для проведення занять в Центрі проводиться таким чином, щоб це були відомі люди або малознайомі, які досягли значних успіхів в інноваційній діяльності. Кожен із них дає пораду, як краще досягти успіху. Останніми напрямами роботи на цьому етапі були: визначення самооцінки власних досягнень та здатності до інноваційної діяльності, робота над формуванням впевненості в собі тощо. Проводячи таку програму в рамках виконання діючої типової, ми намагаємося створити таку обстановку на заняттях, щоб запрацював механізм "автоматизованого наведення на ціль", а викладачів навчити аналізувати явища власної свідомості та діяльності. Звичайно, виконувати таку роботу непросто, але з часом це стає навіть цікаво.

Ми переконались, що під завершення навчання при Центрі педагогічної майстерності в кінці навчального року викладачі з певним багажем знань з педагогіки та психології здатні упорядкувати свої знання та проводити систематичну роботу щодо розробки і впровадження інноваційних педагогічних технологій в практику роботи кафедри, допомагати молодим викладачам, особливо з технічних дисциплін, зорієнтуватись у своїй подальшій педагогічній діяльності.

Тож, вважаємо, що педагогічна технологія поєднує в собі упорядковану сукупність дій, операцій та процедур, які забезпечують гарантований результат в умовах освітнього процесу, що змінюється. А для цього потрібно, щоб викладачі університету володіли навичками та досвідом творчої педагогічної діяльності, щоб вони мали не лише належну професійну підготовку, але і вміння навчати, розробляти методологічні основи управління освітнім процесом в системі підготовки кадрів.

КОНЦЕПЦІЯ ЯКОСТІ – БАЗОВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ СТУДЕНТІВ

ЦЕ МОЖЛИВО лише за умов створення відповідної системи підготовки педагогів – професіоналів, яка б базувалась на концепції якості. Цього досягається на заняттях в Центрі педагогічної майстерності. Під час розробки програм якості в університеті приймається до уваги те, що інтегральна якість фахівця з перспективними властивостями визначається багатьма чинниками. І серед них хотілося б виділити окремі з них, що стосується нашої теми, а саме: якість науково-педагогічного складу; ефективність політики забезпечення якості оцінювання навчальних досягнень студентів; відповідність реального навчального навантаження студента вимогам законодавства; ефективність дидактичної концепції вищої освіти тощо.

Враховуючи вищеназвані особливості і вимоги розвитку системи підготовки кадрів, назріла необхідність розробки моделі підготовки спеціалістів на основі управлінських концепцій. Цей напрям пов'язаний з проблемою управління навчально-творчою діяльністю студентів, яка може вирішуватися тільки на основі системного підходу. Не залишаються осторонь тут педагогіка і психологія. Для них настав період активних пошуків таких дидактичних підходів і засобів, які б могли за допомогою них надати гарантоване досягнення цілей навчання.

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ТА МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА ТЕХНОЛОГІЯ – В ОСНОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

ВІДПОВІДНО до системного підходу, модель управління навчально-творчою діяльністю студентів повинна базуватися на сучасних дидактичних принципах Болонського процесу, об'єднувати інноваційні педагогічні технології та реалізувати загальні та специфічні функції менеджменту, зокрема: планування , організація, мотивація, контроль, корегування.

Дидактичною оболонкою цієї системи, на наш погляд, повинна бути модульно-рейтингова технологія – комбінована система умов організації навчально-творчої діяльності студентів. Про всі ці та інші питання постійно ведеться розмова на заняттях в Центрі педагогічної майстерності. Слухачі Центру підготували достатню кількість розробок із цієї тематики. Залишилось забезпечити високий рівень децентралізації управлінського впливу, створити структуру дидактичного процесу, завдяки якій студенти матимуть можливість самі подавати ідеї щодо удосконалення змісту освіти; за власною ініціативою, самостійно або разом з викладачем творчо виконувати завдання фахової підготовки. Керована система повинна виступати у ролі процесора, який відчуває цей вплив у якості відповідних видів діяльності викладачів і студентів, які спрямовані на створення і ефективне функціонування підсистем планування, організації навчального процесу, мотивації та контролю. А все це потребує, в першу чергу, узаконення діяльності Центру педагогічної майстерності на базі якого, найбільш ймовірно, мала б функціонувати модель управління навчальним процесом. Тоді можна було б перетворити наявний потенціал студента (здібності, мотиви, потреби, індивідуальні задатки, характер, темперамент, рівень підготовленості тощо) у якісний результат – забезпечити необхідну кваліфікацію з визначеним фаховим рівнем знань, умінь та навичок. Корегування управлінського впливу може здійснюватися дидактичними процесами (педагогічні технології, методи активізації навчального процесу), які впливають як на керовану систему, так і на систему, якою керують. Це знаходить своє відображення у конкретних формах організації навчання і контролю.

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЗРОСТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАЦІ ВИКЛАДАЧА

В ЦІЙ СИСТЕМІ дуже важливо викладачеві технічного вищого навчального закладу пройти професійно-педагогічну адаптацію. Це особливо стосується молодих викладачів, які не маючи достатньої базової педагогічної освіти, досить часто відчувають певні труднощі в адаптації до нового виду діяльності. Як свідчать спостереження, період психолого-педагогічної адаптації цієї категорії викладачів триває від одного до трьох років і, на жаль, не у всіх випадках закінчується оволодінням педагогічною кваліфікацією. Цей термін, в більшості випадків, скорочується завдяки підвищенню ними своєї кваліфікації з педагогіки та психології в Центрі педагогічної майстерності, як це відбувається в нашому університеті. Між іншим, система адаптаційних засобів для них не існує. Незважаючи на їх зрілість, самоосвіта та самовиховання не мають певної системності. Потребує також якісної зміни психолого-педагогічна підготовка викладача вищої школи. Особливо це стосується молодих викладачів. Викладач має володіти педагогічною культурою, уявляти взаємозв'язок закономірностей пізнання та педагогічної діяльності, адекватно сприймати зміни у професійній діяльності.

Дуже важливо розвивати професійну культуру як уміння творчо організовувати навчально-виховний процес. А культура педагогічної праці – це високий рівень володіння професійними уміннями і навичками, здатність до педагогічної творчості. Сьогодні, як ніколи раніше, гостро постала проблема постійного поновлення своїх знань, самовдосконалення професійного рівня. Відповідно до цих вимог планується і проводиться навчання в Центрі педагогічної майстерності. З розумінням потреби в такому навчанні викладачі інженерно-технічних спеціальностей проходять педагогічну та психологічну підготовку. Це дає їм можливість краще спілкуватися із студентами, колегами в умовах професійної діяльності, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою і взаємодії зі студентами. Слід відзначити, що викладачі позитивно сприймають таке навчання. Особливо відношення змінилось після участі в проведенні таких занять академіком І. А. Зязюном та співробітниками Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих, який він очолював. Іван Андрійович зазначав, що розвитку педагогічної освіти повинні бути притаманні: орієнтація на творче вирішення проблем соціального замовлення на підготовку викладача; цілеспрямоване підвищення методологічного рівня викладання дисциплін у вищих навчальних закладах будь-якого профілю; розробка і використання ефективних моделей взаємодії теорії педагогіки вищої школи і практики; формування громадянської позиції майбутнього педагога – умінь самостійно творчо мислити, правильно оцінювати педагогічну ситуацію, брати відповідальність за результати професійної діяльності; включення усіх студентів до дослідницької педагогічної діяльності.

Процес формування особистості педагога, на думку Івана Андрійовича, повинен здійснюватися за законами Краси і Добра. Тобто важливим компонентом мети професійної підготовки є естетичний та етичний аспекти.

Відомо, що важливими етичними якостями особистості педагога є взаємовідносини між учасниками педагогічного процесу, чесність педагога, педагогічна щирість, стиль і тон, мовленнєва культура, педагогічний такт, зовнішній вигляд, педагогічне відчуття форми спілкування, педагогічна міра. Вони складають основу педагогічної майстерності, важливість якої обґрунтував І. А. Зязюн. Кожний педагог повинен виношувати основне золоте правило етики: стався до студентів так, як бажаєш, щоб вони ставилися до тебе (кантівський імператив). Наголошується, що педагог як учитель – взірець моральності для студентів, приклад для наслідування у професійному самовдосконаленні.

ПОТРЕБА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ, САМООСВІТА – НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СЛУХАЧІВ

САМ ПРОЦЕС навчання – розвиток потреби на самонавчання, самовдосконалення. Беручи до уваги слова Г. С. Сковороди ("філософія серця"), що основа духовності – Краса і Добро, а основа наукового пошуку – Істина, слухачі розвивають ці поняття майже на всіх заняттях, обмінюються думками. При цьому досягається основна мета Центру педагогічної майстерності – готувати викладачів нової генерації, які здатні розробляти і використовувати у навчальному процесі нові технології навчання, створювати засоби навчання, навчально-методичні матеріали, розповсюджувати кращий педагогічний досвід. Навчаючись азів педагогіки та психології, слухачі Центру педагогічної майстерності усвідомлюють, що педагогіка – мистецтво (К. Д. Ушинський), його творення – індивідуальний розвиток педагогічних можливостей кожного викладача і студента.

На жаль, не всі хочуть зрозуміти прописну істину, що нові підходи до освіти і виховання підростаючого покоління, творчі ідеї, що виходять за межі існуючих установлених нормативів, спонукають і сучасних науковців, теоретиків і методологів зрозуміти сутність педагогічної майстерності як домінантного складника педагогічної дії, вивчати технології роботи новаторів, які ґрунтувалися на високому рівні педагогічної майстерності.

У сучасних суспільно-економічних реаліях, що зумовили пошук нових освітніх концепцій, педагогічна майстерність є не лише комплексом властивостей особистості, що забезпечують високий рівень професійної діяльності на рефлексивній основі, а й системою професійних компетентностей, сформованих на методологічному, теоретичному, методичному і технологічному рівнях. Проте, якщо в сучасному освітньому процесі вищого педагогічного навчального закладу питома вага педагогічної майстерності хоч не значна, але присутня, то в технічному вищому навчальному закладі взагалі відсутня. У педагогічних навчальних закладах України реалізовувалась програма з курсу "Основи педагогічної майстерності", то чому у технічних ВНЗ не можна було б офіційно узаконити проведення занять в Центрі педагогічної майстерності і тим самим заповнити цю нішу, яка потрібна викладачам?

Це дало б можливість також викладачам, які здійснюють професійний саморозвиток власної майстерності, встановлювати внутрішні зв'язки й відносини між фактами та поняттями, розмовами і діями, іншими об'єктами дійсності.

Соціологічне опитування викладачів ВНЗ, що здійснювалося науковцями Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України впродовж 2008-2013 рр. у Центрах професійного саморозвитку педагогічної майстерності, дають підстави стверджувати, що усі сподівання щодо дидактики як теорії учіння, що модернізує освіту, є лише теоретичним підходом. Справжня модернізація залежить від викладача. Дидактика набуває сили в освітніх удосконаленнях як проективний організаційний складник педагогічної дії. А педагогічна майстерність поєднує систему компетенції в засобах і прийомах, що безпосередньо використовується викладачем у його дії. Таким чином, вихід на педагогічну майстерність як домінантну ознаку педагогічної дії потребує узгодження у визначенні предмета педагогіки. В цьому випадку найвірогіднішим і найнеобхіднішим є визначення предмета педагогіки як науки про виховні стосунки, що виникають в процесі взаємозв'язку освіти, учіння і виховання з самоосвітою, самоучінням і самовихованням та спрямованих на розвиток людини. Це повністю відповідає перекладу терміну "педагогіка" із давньогрецької мови - майстерність виховання. Не потрібно забувати і про те, що у становленні педагога важливу роль відіграє розвиток психологічної культури як складової педагогічної майстерності викладача. Як відзначав академік І. А.Зязюн, майстерність педагогічної взаємодії викладача у процесі навчання заключається в умінні створювати психологічні умови для забезпечення активної пізнавальної діяльності студента як суб'єкта навчання.

Виступає академік **І. А. Зязюн**

Учасники заняття в Центрі педагогічної майстерності: ***М. М. Солдатенко*** *– професор, завідувач відділу теорії та історії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;* ***Л. Є. Шкіца*** *– професор, завідувачка кафедри інженерної та комп'ютерної графіки.*

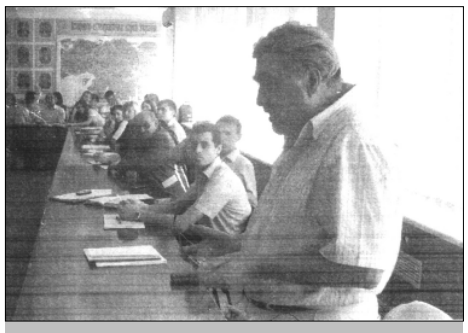

Виступає професор ***К. О. Бурак*** *– завідувач кафедри інженерної геодезії.*

Тому при підвищенні своєї психолого-педагогічної кваліфікації при Центрі педагогічної майстерності університету викладачі опановують механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання, знайомляться з елементами педагогічної техніки керування собою і взаємодії зі студентами.

ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАЧА – БУТИ НЕ «ТРАНСЛЯТОРОМ» ІНФОРМАЦІЇ, А КОНСУЛЬТАНТОМ

НАГАЛЬНОЮ потребою сьогодення є запровадження у практику підвищення кваліфікації викладачів технічних ВНЗ вивчення досягнень педагогічних розробок минулого, останніх досягнень світової та української педагогічної думки, в яких окреслено дві провідні тенденції: відмова від пріоритету диктату викладача та створення найсприятливіших умов для творчого розвитку студентів. У такому випадку суттєво повинна змінитись роль викладача з "транслятора" інформації в консультанта, співучасника та співорганізатора навчального процесу. А таке завдання може виконати лише високопрофесійний педагог, який виконуватиме функції консультанта. Що ж стосується студента, то він, залишаючись об'єктом навчання, водночас стає і його суб'єктом. Система освіти на всіх рівнях має переорієнтуватись на напрям самоосвіти. Самоосвітній процес – це удосконалення своїх знань та вмінь у різних сферах діяльності. Зміст самоосвіти повинен відповідати професійному рівню фахівця, його інтересам і нахилам. Тому так важливо допомагати викладачам у її здійсненні. Посильну роль в цьому відіграє Центр педагогічної майстерності університету.

Запрошуємо до дискусії. Висловлюйте свої думки щодо роботи Центру педагогічної майстерності, її аналізу та вдосконалення. Цікаві ідеї та пропозиції будуть взяті до уваги та реалізовані на практиці.

Богдан СВЕРИДА,
начальник навчального відділу.

Віра АНТОНЮК, *секретар Центру педагогічної майстерності.*

Актуально

УКРАЇНУ НЕ ЗДОЛАТИ!

Прочитав в Інтернеті заголовок – сьогодні в Україні є "люди Майдану і люди Путіна-Януковича". Перша частина стоїть на позиціях нашої державної незалежності, друга – Україна повинна стати невід'ємною частиною великої Росії. Майдан-2014 скинув злочинний режим Януковича-Азарова. До влади прийшли інші люди , хоча деколи говорять, що прийшли «люди сцени Майдану». І нині Україна переживає може найскладніший період свого існування – бути чи не бути нашій державі?

Путінська імперська Росія робить все, щоби зруйнувати нашу державність – анексувала через військове захоплення та псевдореферендум Крим, розв'язала криваву війну на сході України, робить все, що у її силах, щоби зруйнувати економіку нашої держави. Це є продовженням того, що почалося не нині і кінцевою метою якого було і є збереження колоніального статусу України та завершення русифікаційної політики над етносом України. Асоціація України з Європейським Союзом є для Росії страшним злом, бо вона руйнує її кінцеві великодержавні цілі.

ПУТІН частково досяг своєї мети, адже переважна кількість росіян вважають, що після Януковича до влади в Україні прийшла антиросійська хунта, що у нас панує нацизм, фашизм, націоналізм.

Після втечі Януковича мені почали телефонувати мої добрі знайомі вчені з Росії та Білорусі. Їм хотілося знати моє ставлення до анексії Криму, до інших наших подій. Саме від них я почув слова про фашизм та нацизм в Україні. Що спонукало їх до цих висновків, що так налякало цих освічених росіян? Чи не те, що вони раптом почули, як співають діти та дорослі з різних частин України «Ще не вмерли України ні слава, ні воля»... Чи те, що лунали і лунають «Слава Україні!» – «Героям слава!», «Україна – велика країна»? Чи те, що на захист нашої незалежності стали не лише українці, але і досить велика частина російськомовних людей?

Чому так довго довелося чекати єднання нашого народу? Царська Росія, а ще більше комуно-більшовицька імперія зробили дуже багато для русифікації українців. Три голодомори забрали життя у мільйонів нашого люду. Варварська індустріалізація перемістила в Україну мільйони мігрантів з серцевинної Росії і заповнила наші міста російським людом. Насильницька евакуація багатьох українців на схід СРСР, НКВДистське знищення інтелігенції, війни, що прокочувалися нашою територією, теж сприяли масовому знищенню українства. У мене зберігся телефонний довідник Івано-Франківська за 1981 рік, у якому близько 80 відсотків телефонів належали абонентам з російськими прізвищами, а у ті часи мати телефон удома було привілеєм людей, що мали певне суспільне становище.

Після 1991 року до влади прийшла колишня партноменклатура (або їхні діти, зяті чи невістки), а також новоспечені багатії з числа колишніх підпільних мільйонерів, і їм вдалося захопити багато урядових та економічних важелів. І це теж не сприяло становленню нашої держави.

У 1998 році нині покійний Олег Романів, голова Наукового товариства ім. Шевченка, опублікував маленьку книжечку під назвою «Чи стане Україна українською?» З цієї публікації ми бачимо, як далеко наперед проглядав цей визначний вчений процеси становлення нашої держави. Особливо цінним є його аналіз процесів зросійщення за нових обставин (через пресу, книговидання, шоубізнес, освіту загальну і вищу, діловодство та адміністрацію).

Але коріння усьому цьому було закладене давно. Навчаючись у 1954-1959 роках у Львівському політехнічному інституті, пригадую, що більшість навчальних дисциплін викладались студентам російською мовою, бо, мовляв, вам прийдеться працювати на неозорих просторах Радянського Союзу і тому треба володіти «общєпонятним язиком». І лише деякі дисципліни викладалися українською мовою, до яких чомусь відносилися історія КПРС та марксистсько-ленінська філософія. У нас, молодих студентів, закладалася наша меншовартість.

У 1957-му році під час виробничої практики в Краснодарському краї, в хуторі Ханьків біля Слов'янська, ми, декілька студентів, підійшли до сторожа великого яблуневого саду з проханням зібрати для себе яблук. Цей сторож запитав нас: «Кто ви, откуда прієхалі?» Коли ми сказали що ми з України, що ми українці, цей чоловік нам сказав: «Я люблю українцев і прєзіраю хохлов». Лише з часом до мене дійшов зміст його слів. Він розумів під хохлами людей, що зреклися свого українства.

На переважній частині України навіть в часи незалежності запанувало зневажливе ставлення до української мови, бо «російськомовний світ став першим світом міської культури, освіти, бізнесу і державної бюрократії» (Олег Романів).

Я пригадую свою розмову в кінці 90-х років минулого століття з корінним українцем, вченим з Полтави, батьки якого і батьки його дружини були україномовними українцями. На моє запитання, чому він з дружиною та своїми дітьми спілкується російською, він відповів, що розмовляти у Полтаві українською є ознакою селянського походження.

Одного разу я запитав на ринку у Симферополі молоду симпатичну жінку, що продавала овочі, чи вона не українка. На що вона, засміявшись, сказала: «Ох, я хохлушка».

Наступило масове самовизнання «хохляцтва», як чогось другосортного.

Я зберіг листа від професора Броніслава Байдюка, відомого вченого в галузі механіки руйнування гірських порід, що більшу частину свого життя прожив у Москві. У цьому листі він пише – *«Росіяни, які б вони не були, демократи чи комуністи, відносяться до українців зверха, і не дають права на самостійне існування українського народу. І політики, і звичайні роботяги вважають, що українці – то щось таке своє, власне, як домашній пес чи кінь, і нікому в голову не приходить, що тут є якась чорна несправедливість. Всі вже так до цього звикли, що немає надії на якусь зміну. І це головним чином тому, що українці майже всі до цього звикли. Правда, вони себе за коняк не вважають. Але вважають за велику радість бути молодшими братами, для яких знайдеться місце на кінці лавки. І кожен з нас делікатно боїться показати, що це нам незручно. Я ще ні разу не бачив, щоб українець цього боявся, а, навпаки, боявся виглядати бідолахою. Такий безнадійно чемний народ. І видужати з цього стану можна тільки тоді, коли молоді закладати у голову з дитинства, що українці мають більше минуле, ніж росіяни, котрі склалися як нація тільки після розпаду Золотої Орди і під впливом її кадрів».*

За десять останніх років мого проживання в Криму я ні разу не міг купити газету українською мовою. Газети «День», «Зєркало нєдєлі», «Правітєльствєнний курьєр» тощо поступали у кіоски лише російською мовою. Коли я приходив у престижний газетно-журнальний кіоск на вокзалі Симферополя та просив продати мені будь-яку газету українською мовою навіть за 1000 гривень, то продавщиця відповідала: «Нє било, нєт і нікогда нє будєт у нас газєт на украінском язикє».

У 1991 році після проголошення незалежності України я гостював в одній московській професорській родині, де до мене ставилися з повагою, допомагали публікувати мої наукові статті та книги, а перед тим опонували ще у 1969 та у 1982 роках мої кандидатську та докторську дисертації. Весь недільний день ми дискутували про незалежність. Вони її не визнавали. Я їх переконував у неминучості цього. Вже ввечері дружина цього професора, також відома вчена, сказала: «Ну что ж, будєтє імєть второє русскоє государство». Правда їхній шовінізм сягав далеко – коли я в одне із своїх повернень із Західного Сибіру сказав, що народи ханти-мансі володіють великою побутовою культурою, бо зуміли виживати, народжувати дітей в умовах великих морозів взимку та мільярдів москітів та комарів влітку, почув у відповідь: «Ну какая можєт бить у ніх культура».

Десять років тому я почув по кримському радіо страшні слова від одного з радіослухачів, який говорив про насильницьку українізацію, бо його вночі заставляють слухати українські пісні, а тепер він їх ненавидить.

У лютому місяці 2014 року я лікувався у симферопольській лікарні. Разом зі мною лікувався лікар, росіянин за національністю, який сказав категорично, що він ніколи не буде спілкуватися українською. Коли я йому сказав, що окрім української, я володію російською, знаю польську, і дещо гірше англійську, він перестав зі мною розмовляти.

Масове зомбування населення сходу України, майже повна відсутність усього українського у вищих навчальних закладах зробили свою руйнівну справу. Я почув недавно відповідь однієї росіянки з Донецька, яка сказала, що «лучшє будєм єсть один черствий хлєб, но жить вмєстє с Росієй».

Чи стане Україна українською у новий час, що наступив після «Майдану Гідності»? Щоби це сталося, нам треба працювати всім. Бо, наприклад, вища освіта ще не стала україномовною у більшості ВНЗ центру та сходу України. Бо майже весь бізнес ведеться російською. Бо телебачення і радіомовлення також у багатьох випадках є російськомовними, та ще й спрямовуються путінською пропагандою. Наші газети теж переважно російськомовні. Багато ректорів ВНЗ і досі вважають, що не так важлива мова викладання, тому викладання російською може бути більш якісним. В Україні нема коштів для видання навчальної літератури українською мовою. Нема зацікавлення великого та середнього бізнесу у виданні різного роду журналів українською мовою. Більшість журналів, що друкують статті про моду, друкують різні псевдокультурні есеї, приколи, видаються російською мовою.

Будемо сподіватися, що сценаріїв на засадах імперського реваншу, згідно з якими Україна повинна стати невід'ємною частиною великої Росії, не буде здійснено. Є надія, що при владі в Україні стануть не люди «сцени Майдану», а «люди Майдану».

Президент України П. Порошенко задекларував, що в Україні українська мова по справжньому, а не профанативно стане державною. Треба, щоб і публіцистика, і радіо, і телебачення, і навчальна література стали працювати задля української держави, а не задля інтересів російського агресора. Але без збройного захисту нашої землі, без підтримки Заходу, досягти цього буде важко.

«Фактор пробудження національної стихії на Сході, або хоча б у менш уражених русифікацією його центральних регіонів може спільно з західним тиском утримати та розбудувати українську національну соборність» (Олег Романів).

Сподівання Путіна, мовлені його найближчим оточенням і ним самим, що Україна буде розчленована на Новоросію, передана частинами Польщі, Румунії, Угорщині не збудуться. Цього не допустить наш народ. За словами Олега Романіва *«Битва за Україну та українство не програна – лише починається її особливий, вирішальний етап. І велика, соборна, національно усвідомлена держава Україна збудеться!»*

І це буде відбуватися на фоні зростання міжнаціональної гармонії між українцями та іншими народами України.

***Роман ЯРЕМІЙЧУК**, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, доктор технічних наук, професор.*

Невирішена проблема

Правила бібліотеки знаю і..?

Працівники абонементів науково-технічної бібліотеки вкрай занепокоєні зневажливим ставленням деяких користувачів до виконання ними обов'язків перед бібліотекою. Це користувачі, які не повертають у визначений термін взяті на абонементах друковані видання. Вони є боржниками.

НАЯВНІСТЬ серед користувачів бібліотеки такої категорії, як користувач-боржник негативно впливає на якість обслуговування інших читачів, на рівень задоволених читацьких запитів, приводить до збільшення кількості відмов. Тому боржники є своєрідною проблемою для бібліотеки, якої важко позбутись. Робота з ними є одним із найактуальніших і найскладніших завдань для бібліотекарів.

Для працівників абонементу навчальної літератури робота зі студентами-боржниками постійно у центрі їхньої уваги. Вона проводиться по двох напрямках.

Багато уваги приділяють працівники попередженню читацької заборгованості. З цією метою, починаючи від знайомства студентів-першокурсників з бібліотекою та під час обслуговування в різних підрозділах відділу, з ними проводиться виховна робота. Використовуються при цьому різні методи і засоби.

Другий напрямок – це робота з ліквідації читацької заборгованості. Тут працівники абонементів застосовують цілу систему заходів. Перш за все, з метою покращення цієї роботи зі студентами-боржниками, підвищення відповідальності та результативності, за кожним бібліотекарем абонементу навчальної літератури закріплений певний Інститут. Із його студентами проводиться відповідна робота. Допомогу в цьому напрямку надають директори Інститутів, їхні заступники та старости груп.

Але, на жаль, через відсутність відповідальності та почуття обов'язку у певної категорії читачів бібліотеки, незважаючи на весь комплекс заходів, проведених працівниками з метою ліквідації заборгованості, позитивних результатів ми не отримали. Проблема боржництва існує досі, і з нею ми розпочинаємо другий семестр 2014-2015 н.р.

Отже, якщо на 24.09.2014 н. р. було 697 боржників, які не повернули 3535 примірників друкованих видань за 2012-2013 н.р. і не тільки, то після проведеної роботи з цією особливою категорією студентів-боржників, на 01.12.2014 р. залишилось 513 боржників, які не повернули 2434 примірники документів на абонемент навчальної літератури.

Через кілька місяців завершиться 2014-2015 н. р. **Тому запрошуємо студентів-боржників на початку другого семестру обов'язково відвідати абонемент навчальної літератури (к.11, 1 пов.) науково-технічної бібліотеки і вирішити всі питання щодо заборгованості** (повернути літературу, при необхідності продовжити термін користування деякими виданнями, у випадку втрати зробити рівноцінну заміну).

У цій статті відсутня інформація про кількість боржників у кожному Інституті зокрема, немає жодного прізвища студента-боржника тому, що ми сподіваємось, що не все ще втрачено, і надалі в нас буде взаєморозуміння і належна співпраця з усіма користувачами бібліотеки.

Нагадуємо всім ще раз:

– до 15 липня кожного навчального року студенти зобов'язані повернути в бібліотеку всю літературу згідно Правил користування науково-технічною бібліотекою ІФНТУНГ (наказ ректора № 91/1 від 22.10.2014р.);

– єдиною умовою для підписання обхідних листів на абонементах бібліотеки є відсутність заборгованої літератури.

***Софія СЕЛЕЗІНКА**, завідувачка відділу обслуговування користувачів НТБ.*

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ ВТРАЧЕНІ:

студентський квиток, виданий ІФНТУНГ на ім'я студента групи ПСз-14-2 **Романюка Любомира Івановича**; студентський квиток, виданий ІФНТУНГ на ім'я студентки групи ЕКПз-11-1 **Ковальчук Тетяни Миколаївни**; студентський квиток, виданий ІФНТУНГ на ім'я студента групи ПС-12-1 **Цяпала Андрія Юрійовича**; студентський квиток, виданий ІФНТУНГ на ім'я студента групи ТЗВ-13-1 **Таргонія Владислава Анатолійовича**; залікову книжку, видану ІФНТУНГ на ім'я студента групи ВНГз-11-1 **Патрійчука Олега Васильовича**.

«Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну».

Л. Лук'яненко

Я ВІРЮ, ЩО ПРИЙДЕ ВЕСНА...

Зимовий холод в душу проникає,
З півночі бурунять орди чорних хмар.
Сонця вдень не видно, вночі зір немає,
Вітер злісно гонить снігових примар.

Замело дороги, замерзли потічки,
Снігом вкрите поле, мов білий папір.
Стоять на узліссі берізки, мов свічки,
Шумить у тривозі ялиновий бір.

Чом ви так стривожені, ялини й берізки,
Невже вас турбує зими сніговій?
Та вам би під снігом спокійно поспати.
Від сну вас розбудить весни тепловій.

Ні, милий юначе, спати нам не гоже —
Повстанці є з нами, ми тут не одні.
Ми стоїм на варті, хай Бог їм поможе
Змагатись за волю в звитяжній борні.

А як крига скресне, сонце зійде вранці,
З півдня легіт вітру принесе птахів,
Їхній спів весною закличе повстаців
Брати зброю в руки, йти на ворогів.

***Василь ГРИЦИШИН**, доцент кафедри промислової геофізики ІФНТУНГ (1972 –2000 рр.)*

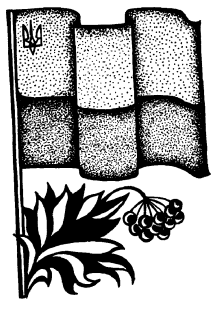

Молодим

До вас сміються юні далі,
Вас кличе сонце золоте,
Хороші ранки у коралях,
Для вас шумка весна цвіте.
Не вам ярмо, не вам кайдани,
Не вам, не вам душа німа!
Не вам нікчемна ласка пана,
Не вам у путах вік дрімать!
Летіти вам, ширяти вам,
Розперти груди у льоту!
Не батько вам кремлівський хан,
Рятуйте Матір Пресвяту!

***Марко БОЄСЛАВ**, поет УПА.*

"СТУДЕНТ ПРИКАРПАТТЯ"

газета Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Виходить із лютого 1971 року.

Редактор газети Лідія КОРБА.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, науково-технічна бібліотека, 3-ій поверх, кімната 40, тел. 72-74-11; 2-32 (внутр.).
Реєстраційне свідоцтво ІФ № 238 від 23 лютого 1994 р.
Друк офсетний. Тираж 800 пр.
Формат А-3. Зам. № 879.

За достовірність викладених у матеріалах фактів відповідальність несе автор. Погляди авторів – не завжди погляди редакції, яка має право на скорочення та редагування оригіналів.

Комп'ютерне оформлення, верстка, друк видавництва «Місто НВ». м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 53, тел. (0342) 72-10-37